

[J. V. Christensen.]

at H. P. Hanssen fremsatte Tanken om et sønderjydsk Arkiv, som skulde være, hvad han kaldte „et kulturelt Vaabenkammer i den nationale Kamp“. Og ved Indvielsen af det dertil indrettede Rum i „Folkehjem“ udtalte H. P. Hanssen nogle Ord, som jeg med Formandens Tilladelse gerne vil citere:

„Her er indrettet et sikkert og brandfrit Arkivrum, som afgiver et sikkert Gemmested for Dokumenter og Aktstykker af politisk og historisk Værdi.“

Op han slutter med at sige:

„Saa indvier vi da denne Bygning i Haab om, at der her i de kommende Tider maa øves et flittigt Arbejde til Fremme af sund, god, dansk Oplysning, et Arbejde, som kan højne vort Folkeliv, værne vort Modersmaal, styrke vor Danskhed og bygge vor nationale Fremtid.“

Ja, alt dette er der Brug for den Dag i Dag, og derfor er det med Glæde, at vi nu fra Lovgivningsmagts Side, forhaabentlig i Enighed, kan gaa til at give den nu langt videre Ramme for Arbejdet, end man turde regne med i 1908. Jeg tilsiger paa Landstingets Venstres Vegne mit Partis bedste Støtte til dette Lovforslags Gennemførelse.

Jørgen Møller: Ved Behandlingen af den foreliggende Sag i Fjor og i Forfjor var der, som nævnt af den højtærede Minister, ret delte Meninger blandt Tingets ærede Medlemmer om, hvorvidt der skulde oprettes et særligt sønderjydsk Arkiv, eller man skulde anbringe de sønderjydske Arkivalier i Arkivet i Viborg. Arkivar Saxild, som jo sikkert maa anses for at være sagkyndig, gjorde sig til Talsmand for det sidste, idet han hævdede, at en Samling af alle jyske Arkivalier paa eet Sted, nemlig i Viborg, gav den sikreste og mest rationelle Ordning og tillige den bedste Beskyttelse af Arkivsagerne. Tillige gjorde han gældende, at en Del sønderjydske Arkivalier, nemlig dem fra før 1864, alligevel maatte gaa til Viborg. Men gjorde Sagkundskaben saaledes et vist Indtryk paa det af det høje Ting nedsatte Udvalg, tør det vist ej heller benægtes, at nogle af de fremmødte Deputationer formaaede at gøre det samme. En Deputation fra Ribe Amt forsøgte at overbevise Udvalget om, at hvis der skulde være et særligt sønderjydsk Arkiv, maatte den gamle Kongestad Ribe være selvskreven til at huse det, fordi dette Amt i svunden Tid havde været saa stærkt knyttet til de sønderjydske Landsdele. En anden Henvendelse

kom som bekendt fra Tønder By, og det var jo ikke saa sært, at Tønder mødte frem, naar det Lovforslag, der i to paa hinanden følgende Samlinger havde foreligget, lød paa Tønder, og der var Kræfter i Gang for at faa lagt Arkivet et andet Sted. Og selv om man nu fra denne Side ikke kunde fremmane saa smukke historiske Billeder som Ribe, havde Byen dog en Begrundelse, som stemte Udvalget mildt. Tønder By har nemlig ved Genforeningen mistet en væsentlig Del og vel den bedste Del af sit Opland; den har siden da været en By i Tilbagegang, og alle Bestræbelser for at hjælpe den op er slaaet fejl. Derfor appellerede man nu til det høje Tings Medlemmer om enhver Støtte, selv om den var nok saa ringe, og man pegede paa, at Staten havde en Bygning derne, som kunde anvendes. Det maa imidlertid oplyses, at denne Bygning nu netop kan finde Anvendelse paa anden Maade. Endvidere minder jeg om, at der fra Historisk Samfund i Sønderjylland mødte en Deputation, som anmodede om, at Arkivet maatte faa Sæde i Aabenraa, dels fordi største Delen af de sønderjydske Arkivalier allerede var opmagasineret der, dels fordi Aabenraa rummer det for Studiet af Sønderjyllands Historie saa betydningsfulde private nationale Arkiv. Den højtærede Minister har jo oplyst, at allerede under Behandlingen sidste Vinter blev der fra mange forskellige Sider rettet Henvendelse til ham om at faa Arkivet lagt i Aabenraa, fordi man mente, det var det Sted, som den overvejende Del af Befolkningen kunde samle sig om. De nu i Lovforslaget skitserede Udgifter for Aabenraa-Planen ligger vel nok noget over det Tal, som blev nævnt under Behandlingen af det tilsvarende Lovforslag her i Tinget i Fjor, men den højtærede Minister har jo efter sine Overvejelser og med den Begrundelse, som han har givet i det høje Ting i Dag, besluttet at foreslaa, at Arkivet skal ligge i Aabenraa, og jeg gaar ud fra, at den Udvalgsbehandling, der har fundet Sted i Folketinget, har godtgjort, at Ministerens Beregninger kan holde Stik.

Jeg skal til sidst udtale, at mit Parti ønsker at tiltræde Lovforslaget, saaledes som den højtærede Minister har forelagt det her.

Ellinger: Som ærede Medlemmer vil erindre, tillod jeg mig i Fjor at forelægge for det høje Ting et Lovforslag om, et sønderjydsk Arkiv i Tønder, et Forslag, der var ganske overensstemmende med det Lovforslag, som Minister Byskov i sin Tid